

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Venerabilis Arnesti, (vulgò Ernesti) Primi Archiepiscopi Pragensis

Balbín, Bohuslav

Pragæ, 1664

III. Humanæ Beatitudinis Radius Crystallinevs. Ven. Arn. Scientiis Omnibus
Excultissimus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42763

test auferre: auferunt qui non æstimant. Et sanè neque bonum, neque malum, aurum & divitiæ sunt, sed ex possidente, & bono usu, bonitatem, aut ex malo malitiam trahunt. *Usus*, divitiarum divitiæ sunt, & æstimantur ob usum; qui aurum condit, cum auro pretium quoque ejus abscondit. Potest igitur inter medios thesauros sedere Paupertas. Quid enim pauper ab avaro divite differt? proximâ etiam felicitate hic infelicior, quia auri pericula & curas habet, auri gaudium non habet. *Beatitudo non est, qua se beatam nescit; nes dives, qui se divitem non putat.* Desideramus enim, quæ non habemus. Hinc animus; non arca, dives est; & divitiæ sunt Virorum, non Viri divitiarum. Avaros *Fortuna Draconum & Gryphium* loco habet, qui servant thesauros ijs, quos ipsa destinavit: tantum habent, quantum expendunt. *Arnestus* Præsul liberalissimus, cum auro velut fluvius exundaret, *vicit opes animo*, & velut divitiarum Deus habebatur, quia semper posset, semperque vellet donare. Ad eum, velut ad *aureum milliare*, viæ pauperum omnes tendebant. Illudque mirabile in *Arnesto* notavit Antiquitas, quòd post tantas *Ædificationes*, *Foundationes Ecclesiarum*, *Cœnobiorum dotationes*, & immensam in pauperes suos liberalitatem, plura tamen denuo haberet, quæ daret. Aurum spontè ibat ad aurum, & *uno ramo avulso alter aureus* apparebat. Habeat igitur suum *Equum argenteum Curtina*, habeat *aureum Gilovia*, Aureum Principem, non *Equum* (*Arnesti* insigne) virtus Cælo donavit, cum *Arnestum* donavit.

Petrus Berti
in Tab. Geograph.
Hægk.
C. Dornav. in
Principe Inventi. mit.

III. HUMANÆ BEATITUDINIS RADIUS

CRYSTALLINEVS.

VEN. ARN. SCIENTIIS OMNIBUS EXCULTISSIMUS.

S*peculum*, ex lucidissima gemma *Crystallo* confectum, propono, *Symbolum* scientiæ in *Arnesto Crystallus*. Sante quod tabulam cœli & terræ constituo, quam nimirum tabulam repræsentat *Crystallus*. Inscribe deinde hæmistichium: *Quod speculator, capio.*

Doctorum hominum speculationes; & Curæ erudita, speculo

G g g 2

culo

culo videntur perfimiles; omnium enim rerum creaturarum species habent in intellectu, eaque etiam attingunt & penetrant, ad quæ lux non potest accedere. Crystallinum verò speculum obiecti, quòd inter gemmas nihil præ *Crystallo luci* similis invenitur; neque Sole eget, quia etiam noctes illustrat. *Crystallus* ipsa dat rebus lucem, quæ cum species emittunt, rursus ad *Crystallum* referuntur, adeoque amabili quodam & arcano lusu & commutatione naturæ, dat gemma lucem, & speciem recipit pro luce. Deinde speculo vigiliæ Sapientium aptè exprimentur; semper enim speculum vigilat, nunquam oculum claudit, ut rerum simulacra repræsentet. Etiam tenebras (quamvis sine specie) ostendit, tamen in speculo nemo adhuc vidit. Tale in *VEN. Arnesto* Scientiarum speculum fælix habebat *Bohemia*, meritoque hunc ei Crystallorum radium adscribit. Sed alioqui Crystallum *Bohemiæ* Natura dedit, ut Gemmarius Rudolphi peritissimus attestatur: *reperiuntur*, inquit, in *Bohemiæ montibus*, sæpe in agris, *Crystalli* (ut prope *Cuxenbergam*, & *Tsaltroniã*) tantâ elegantia, ut vix ab Orientalibus distinguas; omnes a Natura sunt sexangulares, cujus rei difficilis est ratio, &c.

Anselmus de Boode L. 1. de Gemmis c. 12. & Cap. 16. L. 2. c. 73.

SCIENTIÆ RADIUS.

Adversus nimium curiosam Ingenia fertur auctor.

Nullum tam lethale vulnus, quàm à Scientia Orbis accepit. Arbor una non modò Corpus, sed etiam Animas infecit. *Hinc illa lacryme!* infantum, virorum, omnis sexus, omnis ætatis. Nec tamen moniti cessamus vulnera quærere, ut ætas puerorum, quæ curiosa, in acie cultri & novaculæ libenter occupatur. Scientiis optimum medicamentum *Fidem* Christianam, opposuit Deus, quam scientiis omnibus fecit certiolem. Desinant igitur curiosi in Fidei rebus ineptire! Optimus jaculator, dum jaculatur in punctum, punctum non videt; optimi ictus argumentum est, non videre. Aliud itidem hominum reperitur genus, qui omnia sciunt. *Faciunt, ne intelligendo, ut nihil intelligant.* Nullum scientiæ impedimentum est majus, quàm scientia; zelotypæ sunt scientiæ, & faciunt chaos, quod mens una

Terent.

non evolvat. Te & statum respice; qui scientiam quæris, tua in scientijs quære. *Ut apes*, quæ tantum in floribus suis sedent, cæteros honorant, & aliquando ad florum aures admurmurant. At *Formica*, fateor, etsi laboriosæ sunt, per arborum ramos, huc atque illuc instabili vestigio vagantes, inutiliter fatigantur. Post mille sursum ac deorsum consuantos discursus, vix aliam muscæ domum pro præmio reportant. Forsitan ideo *speculo Mercurius fixus* additur, ut sciamus, optime species & imagines rerum reddi, cum erraticum de se ingenium certæ rei, suoque objecto affigitur; *scientia enim est finitorum*, & ordinem & comprehensionem amat; *ordo verò est anima disciplina*. *Asserculi pictorum* (quos manu sinistra tenere solent) omnes ex penicillis trahunt colores, imaginem nullam repræsentant, quia confusi sunt; & quid confusio aliud, quàm confusionem pariat? VEN. *Arnestus* statui suo imminens, sua sciebat; sapiebat ad sobrietatem; inde *Sapientia* dicitur. Sibi canebat & Musis, atque in occulto, velut tenerimus *mori vermiculus*, de prudentissima Virgine MARIA opus eviscerabat. Omnia munda mundis, omnia niveis animis in nivem, lucidis in lucem vertuntur. Crystallum ex nive nasci dicunt; candor non sufficit: frigida est omnis scientia, nisi pietate incalescat. Hinc ille, quamvis Lucifer Angelus, Crystallinos affectabat radios, *sedebo*, inquit, *in lateribus Aquilonis! Frigidus est ille locus*, respondet Bernardus. At VEN. *Arnestus* Crystallum suam vertebat ad Solem, ut non modò lumen de lumine, sed etiam calorem ex divino calore mutuaretur.

Aristot.

Scientiæ debet affectio conjungi.

IV. HUMANÆ BEATITUDINIS RADIUS

EX GEMMIS, QUAS GRANATAS VOCANT.

VEN. ARN. I. ARCHIEPISCOP. ECCLESIE PRAGENSIS.

UNam gemmam habet *Bohemia*, primæ inter suas dignitatis, quæ venustate, duritiâ, splendore, Orientem provocat, *Granata* vocatur, Carbunculi specie. Ita sentit princeps, Patrum ætate, *Gemmarius Boërius*, & subscribit doctissimus *Sennertus*. Prior ille sic loquitur: *Granati, qui in Bohemia inveniuntur, omnes*

Anselm. Boët.
l. 1. de gemmis
c. 17. & 18. &
l. 2. c. 24. 25.
& 26.
Sennert. in E-
ptome Nat.
scient. l. 5. c. 6.